

Kefalette eşin rızası şartı kalktı mı?

Ticari İşler Kapsamında Yapılan Kefalet Sözleşmelerinde Eşin Rızasında Son Durum.

1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6098 Türk

Borçlar Kanunumuzun getirdiği yeniliklerden biri de kefalet sözleşmesine ilişkindir. Kefalet sözleşmeleri yasa tarafından düzenlenen özel borç ilişkileri kapsamında olup yasanın 581. ve 603. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Kanunun 581. maddesine göre kefalet sözleşmesi; "Kefalet sözleşmesi, kefilin alacaklıya karşı, borçlunun borcunu ifa etmemesinin sonuçlarından kişisel olarak sorumlu olmayı üstlendiği sözleşmedir." şeklinde tanımlanmıştır.

Borçlar Kanunumuzla birlikte kefalet sözleşmesine ilişkin en dikkat çekici yenilikler; kefalet sözleşmesinin şekli, eşin rızasına ve kefalet süresine ilişkin olmuştur. Ayrıca bu yazımızda 6455 sayılı kanun ile eşin rızası hususunda ticari işlerle ilgili kefaletlerde getirilen yenilikte gündemimizde olacaktır. Kanunda ilgili konulara ilişkin düzenlemeler şu şekildedir:

ŞEKİL

Madde 583- Kefalet sözleşmesi, yazılı şekilde yapılmadıkça ve kefilin

sorumlu olacağı azamî miktar ile kefalet tarihi belirtilmedikçe geçerli olmaz. Kefilin, sorumlu olduğu azamî miktarı, kefalet tarihini ve müteselsil kefil olması durumunda, bu sıfatla veya bu anlama gelen herhangi bir ifadeyle yükümlülük altına girdiğini kefalet sözleşmesinde kendi el yazısıyla belirtmesi şarttır.

Kendi adına kefil olma konusunda özel yetki verilmesi ve diğer tarafla veya bir üçüncü kişiye kefil olma vaadinde bulunulması da aynı şekil koşullarına bağlıdır. Taraf-

lar, yazılı şekle uyarak kefilin sorumluluğunu borcun belirli bir miktarıyla sınırlandırmayı kararlaştırabilirler.

Kefalet sözleşmesinde sonradan yapılan ve kefilin sorumluluğunu artıran değişiklikler, kefalet için öngörülen şekle uyulmadıkça hüküm doğurmaz.

EŞİN RIZASI

Madde 584- Eşlerden biri mahkemece verilmiş bir ayrılık kararı olmadıkça veya yasal olarak ayrı yaşama hakkı doğmadıkça, ancak diğerinin yazılı rızasıyla kefil olabilir; bu rızanın sözleşmenin kurul-

masından önce ya da en geç kurulması anında verilmiş olması şarttır.

Kefalet sözleşmesinde sonradan yapılan ve kefilin sorumlu olacağı miktarın artmasına veya adı kefaletin müteselsil kefalet dönüşmesine ya da kefil yararına olan güvencelerin önemli ölçüde azalmasına sebep olmayan değişiklikler için eşin rızası gerekmez.

Ticaret siciline kayıtlı ticari işletmenin sahibi veya ticaret şirketinin ortak ya da yöneticisi tarafından işletme veya şirketle ilgili olarak verilecek kefaletler, mesleki

faaliyetleri ile ilgili olarak esnaf ve sanatkârlar siciline kayıtlı esnaf veya sanatkârlar tarafından verilecek kefaletler, 27/12/2006 tarihli ve 5570 sayılı Kamu Sermayeli Bankalar Tarafından Yürütülen Faiz Destekli Kredi Kullanılmasına Dair Kanun kapsamında kullanılacak kredilerde verilecek kefaletler ile tarım kredi, tarım satış ve esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatifleri ile kamu kurum ve kuruluşlarınca kooperatif ortaklarına kullanılacak kredilerde verilecek kefaletler için eşin rızası aranmaz.

KEFALETİN KANUN GEREĞİNCE SONA ERMESİ

Madde 598- Hangi sebeple olursa olsun, asıl borç sona erince, kefil de borcundan kurtulur.

Borçlu ve kefil sıfatı aynı kişide birleşmiş olursa, alacaklı için kefaletten doğan özel yararlar saklı kalır.

GERÇEK KİŞİ VEKALETİ 10 YIL SONRA ORTADAN KALKAR

Bir gerçek kişi tarafından verilmiş olan her türlü kefalet, buna ilişkin sözleşmenin kurulmasından başlayarak on yılın geçmesiyle kendiliğinden ortadan kalkar.

Kefalet, on yıldan fazla bir süre için verilmiş olsa bile, uzatılmış veya yeni bir kefalet verilmiş olmadıkça kefil, ancak on yıllık süre doluncaya kadar takip edilebilir.

Kefalet süresi, en erken kefaletin sona ermesinden bir yıl önce yapılmak kaydıyla, kefilin kefalet sözleşmesinin şekline uygun yazılı açıklamasıyla, azamî on yıllık

yeni bir dönem için uzatılabilir.”

KANUN GEREĞİ KEFALET SÖZLEŞMESİ YAZILI YAPILMALI VE HER ŞEY AÇIKÇA İFADE ELDİLMELİ

Kanun ile getirilen değişiklikler çerçevesinde kefalet sözleşmesinin geçerli olması ağır şekil şartlarına tabi kılınmıştır. Buna göre kefalet sözleşmesi yazılı olarak yapılmalı, kefilin sorumlu olacağı azami miktar açık bir şekilde ifade edilmeli, kefalet tarihi yazılmalı ve müteselsil kefil olunması durumunda bunun açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Bunun yanında kefil tüm bu hususları kendi el yazısı ile yazmalıdır. Ayrıca yasa gereği kefalet sözleşmesinde sonradan yapılan ve kefilin sorumluluğunu artıran değişiklikler de kefalet için öngörül-

len şekilde uyulmadıkça hüküm doğurmayacaktır.

Türk Borçlar Kanununun kefalet sözleşmelerinin geçerliliği kapsamında getirdiği ve özellikle ticari hayatı, 6455 sayılı kanunun 77. maddesi ile yapılan değişiklikten önce, önemli derecede etkileyen yenilik kefalet verenin eşinin rızasının alınmasının zorunluluğu hususundadır. 584. maddeye göre eşler hakkında verilmiş bir ayrılık kararı olmadıkça veya Türk Medeni Kanunumuz gereği eşin ayrı yaşama hakkı doğmadıkça eş; ancak diğer eşin yazılı rızasıyla kefil olabilir. Burada dikkat edilmesi gereken husus eşin yazılı rızasının kefalet sözleşmesinin kurulmasından önce ya da geç kurulması anında verilmiş olmasıdır. Aksi halde eş tarafından verilen icazet sözleşmenin geçerli

Kanun ile getirilen değişiklikler çerçevesinde kefalet sözleşmesinin geçerli olması ağır şekil şartlarına tabi kılınmıştır. Buna göre kefalet sözleşmesi yazılı olarak yapılmalı, kefilin sorumlu olacağı azami miktar açık bir şekilde ifade edilmeli, kefalet tarihi yazılmalı ve müteselsil kefil olunması durumunda bunun açıkça belirtilmesi gerekmektedir”

olmasını sağlamayacaktır. 584. maddenin ikinci fıkrası kefilin sorumlu olacağı miktarın artmasına veya adi kefaletin müteselsil kefaletle dönüşmesine ya da kefil yararına olan güvencelerin önemli ölçüde azalmasına sebep olmayacak olan sonradan yapılan değişiklikler için eşin rızasının aranmayacağını emretmiştir.

GÜNDE BİRKAÇ KEZ EŞİNİ BANKA ŞUBESİNE GÖTÜRME ZORUNDA KALAN VE EŞİ İLE PROBLEM YAŞADIĞI İÇİN KREDİ ALAMAYANLAR VAR

Yukarıda ifade ettiğimiz eşin rızasına ilişkin şartlar Borçlar Kanunumuzun yürürlüğe girmesi ile birlikte ticari hayatta da uygulama bulmuş ve birçok yakınmaya neden olmuştur. Bazen aynı gün üç dört defa banka şubesine eşini götürmek zorunda

kaldığını ifade eden veya eşi ile problem yaşadığı için kredi alamadığını bildiren, işlerini yürütemediğini ifade eden bir çok tacir haklı olarak durumdan rahatsız olmuştur. Nitekim ticari hayatta kefalet sözleşmesinin kullanımı çok yaygın olup her sözleşme yapılması aşamasından eşin rızasının varlığının aranması ticari hayatın akışını olumsuz etkileyeceğinden yasa koyucu bu problemi 6455 sayılı "Gümrük Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" nun 77. maddesi ile çözüme kavuşturulmuştur. Bundan sonra 11.04.2013 tarihinde yürürlüğe giren ilgili madde ile Borçlar Kanunumuzun 584. maddesine eklenen ek fıkraya istinaden ticaret siciline kayıtlı ticari işletme sahibinin veya ticaret şirketlerinin ortak ya

da yöneticisi tarafından işletme veya şirketle ilgili olarak verilecek kefaletlerde eşin rızası aranmayacaktır. Burada altı çizilmesi gereken nokta ilgili kişilerin akdettiği kefalet sözleşmesinin işletme veya şirketle ilgili olmasıdır. Aksi halde eşin rızasına ilişkin şart aranmaya devam edecektir. Ek fıkra ile birlikte ayrıca mesleki faaliyetleri ile ilgili olarak esnaf ve sanatkârlar siciline kayıtlı olan esnaf veya sanatkârlar tarafından verilecek kefaletler, 27/12/2006 tarihli ve 5570 sayılı Kamu Sermayeli Bankalar Tarafından Yürütülen Faiz Destekli Kredi Kullanılmasına Dair Kanun kapsamında kullanılacak kredilerde verilecek kefaletler ile tarım kredi, tarım satış ve esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatifleri ile kamu kurum ve kuruluşlarınca kooperatif ortakla-

rına kullanılacak kredilerde verilecek kefaletler için eşin rızası aranmayacaktır.

HANGİ DURUMLARDA VERİLECEK KEFALETLERDE EŞİN RIZASI ARANMAZ?

MADDE 77 –

11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 584 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Ticaret siciline kayıtlı ticari işletmenin sahibi veya ticaret şirketinin ortak ya da yöneticisi tarafından işletme veya şirketle ilgili olarak verilecek kefaletler, mesleki faaliyetleri ile ilgili olarak esnaf ve sanatkârlar siciline kayıtlı esnaf veya sanatkârlar tarafından verilecek kefaletler, 27/12/2006 tarihli ve 5570 sayılı Kamu Sermayeli Bankalar Tarafından Yürütülen Faiz Destekli Kredi Kullanılmasına Dair Kanun kapsamında kullanılacak kredilerde verilecek kefaletler ile tarım kredi, tarım satış ve esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatifleri ile kamu kurum ve kuruluşlarınca kooperatif ortaklarına kullanılacak kredilerde verilecek kefaletler için eşin rızası aranmaz."

Tekrar sizlere hitap etme fırsatı için ÇSD ailesine ve Sayın Başkan Hüseyin Öztürk'e değerli araştırma ve eleştirileri ile içeriğe desteği için Stajyer Avukat Koray Aygün'e teşekkür eder, hepinize hayırlı işler dileriz.

Avukat Volkan EREL

